

Problematika prostituce

I. Právní úprava

1. Zákon č. 241/ 1922 Sb., o potírání pohlavních nemocí ve znění zákona č. 158/1949 Sb., a zákona č. 88/1950 Sb.

Tento zákon zakazuje zřizování a udržování nevěstinců , ale nebyl generálně derogován a z hlediska platnosti je sporné ust. §14 odst.2 tohoto zákona, které dle názoru legislativy MV nelze považovat za hmotněprávní základ pro stanovení trestněprávní

Nelze totiž opomíjet jeden ze základních principů současného českého trestního práva vyjádřený v §3 trestního zákona, že trestným činem je pro společnost nebezpečný čin , jehož znaky jsou uvedeny v tomto zákoně.

2. Úmluva o potlačování a zrušení obchodu s lidmi a využívání prostituce druhých osob

Jedná se o mezinárodní úmluvu, která vstoupila v platnost dnem 25.7.1951. Československo k ní přistoupilo dne 14.3.1958. Tato úmluva zavazuje smluvní státy ke zrušení veškerých zákonů atd., podle nichž jsou osoby, které provozují nebo jsou podezřelé z provozování prostituce, nuceny podrobovat se speciální registraci, musí mít speciální průkaz nebo podléhají speciálnímu dozoru nebo ohlašovací povinnosti.

3. Vyhláška hl.m.Prahy č. 2/1993 Sb., hl.m. Prahy na ochranu veřejného pořádku v souvislosti s nabízením sexuálních služeb.

Tato vyhláška vydaná na základě ust. §16 odst. 1 zák. ČNR č. 367/1990 Sb., o obcích zakazuje nabízení sexuálních služeb na veřejném prostranství. Za sexuální služby se pro účely této vyhlášky považuje činnost provozovaná s použitím vlastní osoby a za úplatu, při které dochází k pohlavnímu ukájení v důsledku tělesného dotyku. (Vyhláška tedy zakazuje činnost prostitutek - šlapek na ulici.)

Tato vyhláška sice platí a je dle ní postupováno, s přihlédnutím k názoru Ústavního soudu ČR by však přímo v ní měla být uvedena místa, kde je prostituce zakázána či pro která místa zákaz neplatí.

4. Vyhláška hl.m.Prahy č. 11/2005 Sb., hl.m.Prahy, kterou se stanoví zákaz nabízení erotických vystoupení nebo erotických služeb

Tato vyhláška zakazuje nabízení erotických vystoupení nebo erotických služeb vykonávané v jakékoli podobě na celém území hl.m.Prahy kromě jedné komunikace. Byla vydána k provedení zákona o hl.m. Praze k zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku

5. Zákon č. 40/1995 Sb, o regulaci reklamy zakazuje reklamu , která by mohla být v rozporu s dobrými mravy a obsahovat pornografické prvky.

6. Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání ve svém § 3 písm. p) vyloučil nabízení nebo poskytování služeb směřujících bezprostředně k uspokojování sexuálních potřeb ze živnostenského podnikání.

Prostituce není tedy živnost, nelze ji tedy jako živnost povolit ani ji nemohou živnostenské úřady kontrolovat.

7. Návrh zákona o regulaci prostituce byl předložen do Parlamentu vládou dne 29.7.2005 jako TISK č. 1073/0. První čtení proběhlo dne 6.3.2006.

Návrh zákona byl vzat zpět.

8. Trestní zákon, tj. zákon č. 140/1961 Sb., ve znění pozdějších předpisů – trestným činem je dle ust. § 204 kuplířství, prokázat musí PČR

II. Vývoj a současný stav

Od 90. let minulého století se snaží orgány samosprávy, státní správy a policie vypořádat s nabízením sexuálních služeb v různých městech. Po celé toto období samosprávné orgány přijímaly či přijímají vlastní vyhlášky k potírání nabízení sexuálních služeb a především nabízení prostituce na veřejných prostranstvích a s větším či menším úspěchem je uplatňují v praxi.

Dlouhodobě se diskutovalo o přijetí zákona, který by tuto činnost buď zakázal nebo naopak za určitých regulačních opatření povolil. Koncepce státu v této oblasti je nejasná a má za následek přetrvávající problémy v této oblasti.

Zdejší živnostenský odbor opakovaně v minulosti připomínkoval různé návrhy vyhlášek i zákonů k regulaci prostituce. Zákon nebyl parlamentem projednán, návrh byl vzat vládou zpět, hlavním důvodem je Úmluva o potlačování obchodu s lidmi – viz bod I/2.

V hlavním městě Praze se pouliční prostituce přesunula z dříve vyhlášených lokalit, jako je ulice Perlová a Skořepka do oblasti Václavského náměstí a z větší části se přesunula do domů, kde jsou provozovány noční kluby a obdobné podniky. Veřejnost byla a je nadále obtěžována lákáním do těchto nočních podniků, kde jsou pak nabízeny i sexuální služby. Toto nabízení erotických vystoupení a jiných obdobných služeb zakázala až vyhláška č. 11/2005 Sb. hl. m. Prahy, účinná od 1.6.2005. (dříve toto částečně upravoval tržní řád, na žádost ombudsmana byl zákaz pouliční reklamy z tržního řádu vypuštěn).

III. Kompetence kontrolních orgánů a kontrolní činnost

Kompetence pro řešení především problematiky spojené s propagací a činností různých nočních klubů, striptýzových produkcí apod. jsou značně roztržštěné. Uvedené služby jsou mimo kulturních produkcí nabízeny částečně skrytou formou tj. jako doplňkové služby při činnostech různých zařízení a provozoven, ve kterých se provozuje hostinská činnost, popř. činnost ubytovacích služeb nebo pořádání hudebních produkcí, tlak na takové provozovatele lze tedy vyvíjet často spíše zprostředkovaně, a to ve vztahu k provozovaným živnostem (hostinská činnost, ubytovací služby, pořádání kulturních produkcí, zábav a provozování zařízení sloužících zábavě).

V úvahu přicházejí následující kontrolní orgány

- a) **Živnostenský odbor MČ** – mohou kontrolovat dodržování živnostenského zákona a dalších právních předpisů, ale pouze u provozovaných živností, nikoli u prostituce jako takové. Kontrola a sankce za porušení vyhlášky č. 11/2005 Sb. hl.m.Prahy jako porušení obecně závazného předpisu dle živnostenského zákona.
- b) **Stavební úřad** – soulad využití prostor, kde je prostituce provozována nebo provozoven kde je vykonávána některá ze shora uvedených živností, s vydaným kolaudačním rozhodnutím nebo postih za provozování bez kolaudačního rozhodnutí
- c) **Odbor zdravotnictví** - kontrola zákazu kouření a zákazu nalévání alkoholu osobám mladším 18ti let v provozovnách, kde je provozována hostinská činnost
- d) **Česká obchodní inspekce** – kontrola poctivosti prodeje v provozovnách, kde jsou vykonávány živnosti
- e) **Orgány ochrany veřejného zdraví** – výkon státního zdravotního dozoru
- f) **Městská policie** – kontrola dodržování vyhlášek hl.m.Prahy, odhalování přestupků a jiných správních deliktů
- g) **Policie ČR** – zabezpečení veřejného pořádku, odhalování trestné činnosti , povolování pobytů cizincům
- h) **Živnostenský odbor Magistrátu hl.m.Prahy** – dozor nad dodržováním zákona o regulaci reklamy

Kontrolní činnost v této oblasti je systematicky prováděna od roku 2004, kdy se množství erotických nočních podniků začalo zvyšovat a nabízení těchto služeb se začalo provádět různými formami na ulici.

Magistrát hl.m.Prahy ustanovil pracovní skupinu a pod vedením nám.primátora Mgr.Blažka koordinoval postup společných i jednotlivých kontrol, jednotlivé orgány si vyměňovali zkušenosti. Pracovní porady se po dobu cca 1 roku konaly téměř každý měsíc, byla hodnocena účinnost přijatých opatření. Kontroly, přijatá opatření, sankce za přestupky i správní delikty sice činnost nabízení erotických vystoupení omezily, ovšem trvalý efekt zatím nebyl dosažen.

Například v období 2004 až 2005 bylo provedeno:

Městská policie – 1234 přestupků, uloženo 1223 blokových pokut ve výši cca 1 mil Kč, oznámeno 11 přestupků odboru správnímu, bylo realizováno 18 vyhoštění cizinek

PČR – 86 kontrolních akcí, celkem kontrolováno 3 654 osob, uloženo 95 pokut v celkové výši cca 124 000,- Kč

Odbor správní ÚMČ Praha 1 – projednáno 26 přestupků, pokuty 44 000,-

Živnostenský odbor ÚMČ Praha 1 – opakované noční kontrolní akce, kontrolováno 18 subjektů, pokuty, zrušení živnostenských oprávnění (aktuální čísla viz příloha)

Živnostenský odbor MHMP – 9 nočních kontrolních akcí

Do kontrol se zapojil rovněž Inspektorát bezpečnosti práce, Česká obchodní inspekce. Nelze tedy konstatovat, že v této oblasti není vyvíjena činnost k potírání těchto jevů.

Popsaná opatření a průběžná kontrola s využitím kompetencí jednotlivých orgánů včetně sankčních řízení nesporně vedla ke zlepšení situace v centru města, přesto je nutné konstatovat, že problémy přetrvávaly a nadále přetrvávají. Je zřejmé, že stávající legislativa si s tímto problémem neumí poradit. **Dle stanoviska PČR resp. MV prostituce jako taková není trestně postižitelná.** Za současné právní úpravy lze postihovat pouze doprovodné jevy, které prostituci provázejí tj. např. kapesní krádeže, některé formy výtržnictví apod.

Základní legislativní překážkou k účinnějšímu postupu je absence zákona o regulaci prostituce, který by definoval a stanovil jasná pravidla pro její provozování. Za nutnou je považována i novela azylového zákona neboť u žadatelů o azyl není možné a vykonatelné správní vyhoštění.

V tomto směru vkládaly dotčené orgány velkou naději do přijetí zákona o regulaci prostituce, který byl připraven Ministerstvem vnitra, prošel připomínkovým řízením, vládou byl předložen k projednání do Poslanecké sněmovny. Byl projednán v prvním čtení jako TISK 1073/0 dne 6.3.2006 ovšem po projednání byl návrh vzat vládou zpět, důvodem je shora uvedená mezinárodní Úmluva.

IV. Kontrolní činnost Živnostenského odboru Prahy 1

Živnostenský odbor ÚMČ Praha 1 prováděl a stále od roku 2004 provádí pravidelné noční kontroly samostatně. Máme zkušenost, že jsou naše zjištění větší než při hromadných akcích, toto se týká zejména provozoven, kde jsou provozovány živnosti. Konkrétní výsledky u konkrétních provozovatelů vzhledem k mlčenlivosti živnostenských úřadů zde nemohou být uváděny, je možné uvést pouze statistické údaje.

Výsledkem je i řada zrušení živnostenských oprávnění provozovatelům živností, které souvisí s erotickými službami, což je nejvyšší sankce, kterou lze udělit. Ovšem ani zde není legislativa dostatečná, neboť bezprostředně po nabytí právní moci zrušení oprávnění k podnikání, což je často dlouhodobý proces - podnikatelé využívají samozřejmě všech opravných prostředků - začne předmětnou provozovnu provozovat jiný podnikatel, tj. jiná právnická nebo fyzická osoba. A celý proces může začít znova. V živnostenském právu chybí možnost vyslovit zákaz činnosti pro všechny zúčastněné osoby tj. pro společníky právnické osoby na určitou dobu jakoukoli formou, tedy i účast v jiné právnické osobě. Je otázkou, zda by i takto vyslovený zákaz nebyl obcházen založením společnosti jinými osobami atd.

Zcela zde chybí, a to nejen v oblasti prostituce, možnost uzavření konkrétní provozovny, tak jak je tomu v zahraničí.

Dále pak živnostenský odbor MČ Praha 1 soustavně provádí kontroly dodržování vyhlášky č. 11/2005 Sb. hl.m.Prahy, kterou se stanoví zákaz nabízení erotických vystoupení nebo erotických služeb.

Provádění kontrol tzv. nahaněčů je samotnými úředníky velice obtížné neboť tyto osoby s kontrolními orgány prostě nekomunikují, když jsou kontrolním orgánem osloveny buď rovnou odejdou resp. utečou nebo tvrdí, že nemluví česky a ničemu nerozumějí a následně

opustí dané místo. Pokud je kontrola prováděna společně s uniformovanými strážníky nebo policisty je ze zřejmých důvodů neúčinná, před nimi prostě tyto nahaněči nepracují, jen postávají.

Uniformovaní strážníci nebo policisté musí čekat v úkrytu, na znamení nebo zavolání mobilem přijít dotyčného nahaněče zadržet, aby neutekl a teprve poté je sepisován protokol. Často ovšem i před příchodem policie nahaněči utečou. Rovněž rozdávání letáků a vizitek tyto osoby značně omezily a zvou do erotických podniků slovně, což je velice těžko prokazatelné, kontrolní orgán by musel ve dvojici stát těsně vedle nahaněče a to je často zpozorováno a nahaněč svého lákání zanechává.

Ze zkušenosti ŽIO by tuto činnost nahaněčů omezila přítomnost policie nebo strážníků před provozovny, které poskytují sexuální a erotické služby.

V centru v současné době evidujeme 23 erotických podniků a je otázkou, zda se nezaměřit na tuto obtěžující činnost tímto směrem a neučinit ekonomická a personální opatření v řadách strážníků Městské policie a posílit je o tyto pracovníky.

Při poslední noční kontrole ŽIO nebyl o půlnoci v oblasti Václavského náměstí, kde se 3 kontrolní pracovnice ŽIO cca 2 hodiny pohybovaly, spatřen ani jeden strážník Městské policie, pouze dva příslušníci PČR zde řešili dopravní přestupek a ty jsme si přivolali ke kontrole nahaněče a díky jejich přítomnosti jsme mohly sepsat protokol.

Pokud se týká provozovatelů erotických podniků, ti samozřejmě tvrdí , že mezi nimi a nahaněči není žádná spojitost a vzhledem k tomu, že nahaněči již nemají letáky a jejich slovní projevy jsou těžko zaznamenatelné a prokazatelné, prakticky nelze spojitost s konkrétním podnikem prokázat.

Dalším problémem, pokud se podaří sepsat protokol, je pak samotné přestupkové řízení, nahaněči nejsou z 99% podnikatelé, na přestupkové řízení se nedostavují , řízení ztěžují a znemožňují.

Opravdu účinným opatřením by skutečně byla přítomnost strážníků resp. policistů před každou touto provozovnou. Jako logičtější se jeví přítomnost strážníků Městské policie, ta byla zřízena k zajištění pořádku ve městě a činnost nahaněčů jistě tento pořádek narušuje.